

H8B - Drægtighedskontrol

Brunstkontrol med orne kan afsløre omløbere der er i brunst i flokken. Med drægtighedsscanning kan tomme søer findes fra dag 24 og dermed reduceres antallet af spildfoderdage.

1. Brunstkontrol med orne 3 uger efter løbning

- Brunstkontrollen foregår tre uger efter løbning
- Tjek søernes omløberintervaller. Indtil da kontrolleres med orne 20-23 dage efter løbning.
- Brunstkontrol foregår på et roligt tidspunkt af dagen
- Brunstkontrol foregår altid under opsyn
- Anvend kun en erfaren og aktiv orne og skift gerne mellem flere orner
- Ornen går med rundt på inspektionsgangen i drægtighedsstalden
- Ornen går med ind i en flok af drægtige søer (10 minutter)
- Ornen opstaldes i en sti med ornedetektor der registrerer hvilke søer og hvor ofte de besøger den

Brunstkontrol med orne 3 uger efter løbning

2. Drægtighedstest med skanner

- Alle søer skal scannes 24-28 dage efter løbning
- Husk at scanne søer i sygestier
- Scannerhovedet påføres kontaktagel og placeres i lysken.
- Flyt langsomt scannerhovedet rundt indtil der er et tydeligt billede af fostre eller af den tomme bør.
- Hvis billedet er uskarpt, så påføres mere gel.
- Hvis der er usikkerhed om resultatet mærkes soen, og scannes igen indenfor en uge
- Tomme søer scannes i begge sider. Er de tomme, så mærkes de med et minus på ryggen, og flyttes til løbestalden
- Hvis der kommer tomme søer i farestalden, skal der scannes igen i uge 7 til 8

Drægtighedstest med skanner 24-28 dage efter løbning

3. Handlingsplan ved søer som scannes tomme

- Soen flyttes til løbeafdelingen eller udsættes
- Kontrollerer soen for brunst hver dag
- Soen insemineres ved stående brunst
- Efter endt løbning følger soen det aktuelle ugehold
- Det skal være klart for alle i besætningen, hvor mange chancer soen skal have inden den sættes ud

Kommentarer til H8B - Brunst- og drægtighedskontrol

1. Scanning er først sikker 24 dage efter sidste løbning. Det er således efter 1. regelmæssige omløbning, så de tomme søer kan først løbes ved 2. omløbning. Det koster spildfoderdage.

Ved at gennemføre **daglig** brunstkontrol med orne dag 19 til 24 i drægtighedsstalden, opdages omløbere i tide, så de kan løbes om i 1. omløberbrunst. 30-50 % af omløberne findes dag 19 til dag 24 efter løbedagen. En stor del af resten findes dag 25-40.

Brunsttegn er:

- Forbrunst: Soen har hævede og/eller røde skamlæber
- Forbrunst: Soen springer på andre søer. Kontroller for brunst de næste tre dage
- Forbrunst eller stående brunst: Soen er meget aktiv
- Forbrunst eller stående brunst: Soen opsøger ornen
- Stående brunst: Soen kan optræde på Levnelisten (ESF)
- Stående brunst: Soen lader andre søer og ornen springe på sig.
- Stående brunst: Soen følger med driftslederen rundt i stien
- Stående brunst. Soen står for rideprøven.

Ornen er en god hjælp til at finde de brunstige søer, men ornen opdager ikke alle søer, der er i brunst:

- Både so og orne har præferencer
- Unge og rangsvage søer tør ikke at vise brunst overfor dominerende dyr

Ornen skal betragtes som et hjælpemiddel til at finde tomme søer tidligt. Ornen er ikke en sikkerhed, da det ikke er alle tomme søer, som kommer i brunst.

Mange tomme søer er ikke i regelmæssig cyklus. De er ikke i brunst ved brunstkontrol dag 18-25. De skal findes ved scanning.

- 2.-
3. Scanning kan først med sikkerhed foretages fra dag 24 efter løbning. Sker scanningen tidligere i forløbet, er resultatet usikkert, fordi fosterblærene er svære at se på scannerens skærm.

Scannes soen tom flyttes den straks til løbeafdelingen eller udsættes.

Er du i tvivl om resultatet, mærkes soen tydeligt. Sonummer og sti noteres ned. Ved scanning en uge senere skal der opnås et sikkert resultat. En ny person kan give en second opinion

Er soen tom ved anden scanning eller er du usikker, så flyttes soen til løbestalden.

Samtidig med scanning vurderes søernes huld, og foderkurven reguleres om nødvendigt.

Det er vigtigt, at besætningen har en udsætterstrategi, som kendes af alle i besætningen. Udsættestrategien skal tage hensyn til soens alder, kondition og produktionsresultater.